

Motion till riksdagen

1989/90:Ju34

av Kent Lundgren m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:119

Övervakningskameror m.m.

I propositionen förslås en ny lag om övervakningskameror m.m. som skall ersätta 1977 års lag om TV-övervakning. Syftet med den nya lagen är främst att anpassa den rättsliga regleringen av användningen av optisk-elektronisk övervakningsutrustning till den tekniska utvecklingen och att hålla ett tillfredställande skydd mot integritetskränkningar i samband med användningen av sådan utrustning. Flera av förslagen, heter det vidare, syftar till att stärka integritetsskyddet för den enskilde. Som exempel härpå nämns att tillståndskravet utvidgas, att regler om sekretess införs och att det straffrättsliga sanktionssystemet skärps. Länsstyrelsen skall även i fortsättningen vara tillstånds- och tillsynsmyndighet. Ett beslut om tillstånd skall få överklagas av vederbörande kommun och, i vissa fall, en arbetstagarorganisation.

Propositionen utgår egentligen från att all användning av övervakningskameror, såväl rörliga som fasta, i princip bör vara tillåten, men att det kan finnas anledning att av integritetsskäl begränsa eller reglera användningen av fast monterade kameror som riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde. Med rörlig kamera menas här en inte fast monterad kamera eller en kamera som används av en person, t.ex. en polisman i tjänsten för att övervaka och dokumentera demonstranter.

För miljöpartiet de gröna är utgångsläget emellertid det motsatta, nämligen att all användning av övervakningskameror, både på allmän och annan plats, i princip bör vara förbjuden för att värna enskildas personliga integritet. Undantag från denna princip bör kunna medges under speciella förhållanden direkt i lag eller efter bemyndigande i form av villkorade tillstånd för viss övervakning.

Lagförslaget omfattar endast plats dit allmänheten har tillträde och inte enskilt område, exempelvis en arbetsplats. I propositionen anförs att frågor om användning av TV-kameror på en arbetsplats, som utgör enskilt område, har överlämnats till parterna på arbetsmarknaden att lösa förhandlingsvägen.

Från bl.a. datainspektionen har under remissbehandlingen av ärendet förts fram synpunkten att även användningen av en övervakningskamera från arbetsgivarens sida på en arbetsplats, som utgör enskilt område, skulle omfattas av tillståndskravet, om de anställda motsätter sig övervakningen. Föredragande statsrådet har inte velat ansluta sig till den uppfattningen un-

der återopande av att det inte framkommit något underlag för påståendet att förhandlingsmodellen inte skulle fungera.

●avsett hur det är med den saken anser miljöpartiet med den grundsyn som ovan redovisats att tillståndskravet i princip även bör omfatta arbetsplatser dit allmänheten inte har tillträde. Dessutom bör det inte vara helt fritt att använda rörlig kamera i övervaknings syfte eller annat liknande syfte. Dessa frågor bör regleras i lag. Regeringen bör få i uppdrag att återkomma till riksdagen med ett sådant utvidgat lagförslag.

Lagförslaget har emellertid vissa förtjänster och får anses innebära en förbättring mot vad som nu gäller, dock bör förslaget kunna förbättras ytterligare i syfte att värna enskildas personliga integritet.

Enligt 5 § lagförslaget får tillstånd meddelas om sökanden kan anses ha ett "befogat intresse" av att få använda övervakningskameran. Att använda detta uttryckssätt är att sätta gränsen allt för lågt. Den bör följaktligen höjas, lämpligen till "betydande intresse", vilket skulle innebära att användningen av övervakningskameror endast skulle bli tillåten i undantagsfall, dvs. i fall där ett anseeligt eller viktigt skyddsintresse föreligger.

I 8 § sista stycket sägs att om kameran är avsedd att kunna riktas mot en arbetsplats skall till ansökan vara fogat ett yttrande från skyddsombud, skyddskommitté eller organisation som företräder de anställda. Det är emellertid de anställda som kan beröras av övervakningen, och huvudregeln bör därför vara att sökanden skall samråda med de anställda och att det till ansökan skall fogas protokoll eller annan handling från samrådsförfarandet med angivande av de synpunkter som framförts från de anställda. Detta bör framgå av lagtexten.

En ansökan om tillstånd att använda övervakningskamera mot plats dit allmänheten har tillträde bör delges allmänheten i berörd kommun genom kungörelse i lämpliga tidningar eller i annan lämplig form. I kungörelsen skall kommunmedlem eller annan som kan anses berörd av installationen ges möjlighet att inom viss tid inkomma med synpunkter på ansökan. Kungörelseförfarandet skall bekostas av sökanden. Regler om kungörandeförfarande kan införas i 9 §.

I 10 § anges att tillstånd får meddelas för begränsad tid. Enligt vår uppfattning bör i lagen föreskrivas att tillstånd inte får ges för längre tid än två år. Upplysning om hur länge ett tillstånd gäller bör lämnas på skylt eller annan anordning i anslutning till kameran.

Förslaget om att inte döma till ansvar i ringa fall i 15 § bör utgå.

Av 22 § förvaltningslagen följer att tillståndsbeslut bör få överklagas av en anställd som berörs av beslutet om detta har gått honom eller henne emot. Bestämmelsen torde inte generellt medge överklaganderätt för exempelvis kommunmedlem eller annan av ett beslut, då ett beslut i många fall inte anses angå honom eller henne. Den som framfört synpunkter i ett särskilt ärende bör ges en entydig rätt att överklaga ett tillståndsbeslut utan hinder av om beslutet inte anses angå honom eller henne. Räckvidden av en anställds överklaganderätt är också osäker med hänsyn till innehållet i 22 § förvaltningslagen.

För att undvika svårigheter i rättstillämpningen och för att förbättra enskildas rättsliga ställning bör sålunda anställd som berörs av ett tillstånd och

person som framfört synpunkter på en ansökan tillerkännas rätten att överklaga ett tillståndsbeslut enligt kameraövervakningslagen. Detta bör framgå i den lagen.

Våra förslag innebär vissa ändringar i regeringens lagförslag, vilka bör kunna arbetas in i lagförslaget av beredande utskott.

Mot. 1989/90

Ju34

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till utvidgad lag om övervakningskameror vilken även omfattar enskilt område och rörlig kamera,

2. att riksdagen i stället för uttrycket "befogat intresse" i 5 § lagförslaget antar uttrycket "betydande intresse",

3. att riksdagen beslutar att samrådsförfarande skall äga rum med de anställda som kan komma att beröras av en övervakningskamera och att till ansökan skall fogas protokoll eller annan handling från samrådsförfarandet med angivande av de synpunkter som framförts från de anställda,

4. att riksdagen beslutar att en ansökan skall kungöras på bekostnad av sökanden,

5. att riksdagen beslutar att tillstånd inte får ges för längre tid än två år,

6. att riksdagen beslutar att upplysning om tillståndstiden skall lämnas på skylt eller annan lämplig anordning i anslutning till kameran,

7. att riksdagen avslår förslaget om att inte döma till ansvar i ringa fall,

8. att riksdagen beslutar att tillstånd att använda övervakningskamera skall få överklagas av den som framfört synpunkter på ansökan till länsstyrelsen,

9. att riksdagen beslutar att anställd som berörs av ett tillståndsbeslut har rätt att överklaga beslutet.

Stockholm den 17 april 1990

Kent Lundgren (mp)

Inger Schörling (mp)

Carl Frick (mp)